

Varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuva toimintasuunnitelma

Toimintakausi 2024–2025

Palautetaan syyskuun loppuun mennessä varhaiskasvatuksen hallinnon ja varhaiskasvatussyksiköiden johtajien Teams-kansioon.

Päiväkodit laativat vuosittain kaikkia yksikön toimintamuotoja koskevan toimintasuunnitelman kunnassa käytössä olevaan lomakepohjaan. Varhaiskasvatussyksikön johtaja laatii suunnitelman syyskuun loppuun mennessä yhdessä yksikön henkilöstön kanssa ja sen hyväksyy varhaiskasvatuksen johtaja. (Vasu s.6)

Toimintayksikkö: Kultakylä-Onnimannin päiväkodit

Käsitelty toimintayksikössä: 30.9.2024

Kuvaus toimintayksiköstä

Yksikön toimintamuodot:

Kultakylän päiväkodissa tarjotaan varhaiskasvatusta alle esikouluikäisille lapsille klo 6.15-17.

Kissankellot 1-3v.

Ketunleivät 2-5v.

Onnimannin päiväkodissa tarjotaan varhaiskasvatusta lapsille arkisin pidennetyllä hoitoajalla klo 5-20 välillä

Tuohitupa 1-3v.

Kaarnakolo 2-4v.

Naavanotko 3-5v.

Viljakkalan esiopetus toimii Viljakkalan yhtenäiskoululla, jossa myös esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta klo 6.30-17 välillä. Vuorohoito järjestetään esikoululaisille Onnimannin päiväkodissa.

Toimintayksikön arvoperusta

Varhaiskasvatusyksiköissä käydään säännöllistä arvokeskustelua siitä, miten Ylöjärven kaupunkistrategian arvot ja varhaiskasvatuksen perusteiden mukaiset arvot näkyvät varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Käyty keskustelu tiivistetään toimintasuunnitelmaan. Jokaisen varhaiskasvatuksen henkilökunnan jäsenen on tärkeä miettiä omia arvojaan ja miten ne näkyvät tavassa tehdä työtä lasten kanssa. (Vasu s.26)

Yksikön arvot

Kannustamme lapsia vastuulliseen toimijuuteen, sekä vaalimme vahvaa luottamuksellista yhteistyötä vanhempien kanssa. Tämä luo perustan koko toimintakokonaisuudelle. Luomme lapsille turvallisen ympäristön kasvaa, kehittyä ja olla oma itsensä. Turvallisen ympäristön luomme yhteisillä pelisäännöillä, joita kaikki noudattavat. Huomioimme lapset yksilöinä ja opetlemme yhdessä kunnioittamaan toinen toisiamme. Hyväksymme, että jokainen meistä on erilainen.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman suunnittelu ja laatiminen on aloitettu toimintayksikössä 19.9.2023 ohjeistuksen mukaan.

Olemme toteuttaneet kyselyn henkilöstölle ja huoltajille tasa-arvosuunnitelman selvitysvaiheessa. Jokaisella talolla on oma suunnitelma ja kaikkien suunnitelmat ovat valmistuneet keväällä 2024. Suunnitelmia arvioidaan säännöllisesti tiimipalaverissa.

[Toimipaikan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus.docx \(sharepoint.com\)](#)

Laaja-alaisen osaamisen huomioiminen yksikössämme

Digitaalinen osaaminen

Digitaalisuus on osa yhteiskuntaa, jossa lapsi kasvaa. Digitaalista osaamista tarvitaan ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, yhteiskunnassa toimimisessa ja oppimisessa. Digitaalisen osaamisen vahvistaminen edistää lasten koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on yhteistyössä kotien kanssa tukea lapsen ymmärrystä digitaalisuudesta. (Ylöjärven vasu s. 33)

Digitaalisen osaamisen tavoitteina ovat turvallisuus ja vastuullisuus teknologian käytössä ja digitaalisissa oppimisympäristöissä toimimisessa. Varhaiskasvatuksesta perusopetukseen luodaan johdonmukainen oppimisen kokonaisuus, johon kuuluvat laitteiden käytön opettelu, kriittisen ajattelun ja ongelmaratkaisukyvyyn kehittäminen sekä monipuolisten työtapojen harjoittelu.

Henkilöstön digiosaamista tuetaan yksilöidyllä ohjeistuksilla, jotka löytyvät syksyllä jokaisen yksikön omasta Teams-kansiosta. Painopisteenä toimintakaudella 2024–2025 on osaamisen jakaminen eri yksiköiden välillä, uusien vuorovaikutustapojen käyttöönotto lasten välillä (esim. Teams) ja digisuunnitelman liitteiden käyttäminen lasten digitaalisen osaamisen kehittämisessä.

Suunnitelma digitaalisten välineiden hyödyntämisestä lasten välisessä vuorovaikutuksessa

Lasten kanssa tutustutaan ikätasoisesti eri digitaalisiin laitteisiin ja sovelluksiin. Tässä hyödynnetään Kehyskuntadigin materiaalia ja olemassa olevia sovelluksia. Lapsien kanssa suoritetaan digiajokortit ja jaetaan digidiplomit, kun asiat on kaikkien kanssa käyty läpi.

Kultakylän ja Onnimannin viskarit pitävät etäyhteyttä CleverTouch älynäyttöjä ja Teamsia hyödyntäen. Etäyhteyttä kokeiltiin jo keväällä ja hyväksi koettuna tapana päätettiin jatkaa myös tällä toimintakaudella. Lapset pääsevät kokemaan miten voi ottaa yhteyttä ja olla vuorovaikutuksessa eri päiväkodissa oleviin ystäviin digitaalisin menetelmin.

Lapsien annetaan pareittain tai useamman lapsen ryhmissä käyttää esim. iPad tai CleverTouch laitteita. Laitteiden yhteiskäyttö mahdollistaa lasten oppimisen toisiltaan sekä oman osaamisen jakamisen toisille. Myös aikuinen voi oppia lapselta. Vuorovaikutusta lasten välille syntyy myös, kun he kannustavat tai kommentoivat odottaessaan vuoroaan päästä seuraavaksi esim. kuvaamaan, videoimaan tai eri sovelluksia käyttämään.

Yksikön toimintakulttuurin kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tuetaan yksiköiden ja toimintamuotojen omaa kehittämistyötä. Kokemuksia ja hyviä käytäntöjä jaetaan henkilöstön kesken. Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia ammatilliseen keskusteluun. Toimintakulttuurin kehittymistä tuetaan vakiinnuttamalla vertaisoppimisen keinoja esim. agentti- ja mentorointimenetelmillä. Varhaiskasvatuksessa kokeillaan rohkeasti ja ennakkoluulottomasti uusia menetelmiä, välineitä ja sovelluksia. (Ylöjärven vasu s. 39)

Ammatillisen keskustelun mahdollistaminen ja lisääminen (Valssin kehittämistavoite)

Toimenpiteet:

1. Tehdään etukäteissuunnittelu ja valmistelu yhdessä henkilöstön kanssa
  - esim. vuosikello
2. Järjestetään suunnittelu- ja arviointipäivät ja/tai -illat syys- ja kevätkaudella (työaikalain puitteissa)

Koko yksikön yhteinen suunnitteluilta pidettiin 4.9.24.
Jokainen tiimi sopii yhden 2 tunnin palaverin alkusyksyyn.

3. Kirjataan yksikön toimintasuunnitelmaan
Miten pedagoginen keskustelu yksikössä mahdollistetaan? (elo-syyskuu)

Mahdollistetaan jokaiselle tiimille suunnitteluaika kerran viikossa. Hyödynnetään kivoja ryhmän nukkareihin. Marika ja Arja suunnittelevat kivan käytön.

Lokakuun alusta alkaen pedatiimi on kerran kuussa avoin kaikille, jossa voidaan käydä koko yksikön yhteistä pedagogista keskustelua. Kierrätetään niin, että varmasti jokainen vuorollaan pääsee osallistumaan.

Pedatiimit pidetään joka maanantai ja hoitajatiimi kokoontuu kerran kuussa perjantaisin. Lisäksi arjen tilanteissa keskustelut ja tiedon jakaminen.

Kaksi kertaa toimintakauden aikana järjestetään koko yksikön yhteinen suunnitteluilta ja tiimit saavat pitää kahden tunnin tiimisuunnittelun päivä- tai ilta-aikaan.

Miten pedagoginen, ammatillinen keskustelu on toteutunut yksikössä ja sovitut kehittämistoimenpiteet? (tammi-helmikuu)

4. Käydään johtajien ja hallinnon kehittämispalavereissa keskustelua ammatillisen keskustelun mahdollistamisesta ja lisäämisestä sekä sen arvioinnista ja toteutuksesta kerran syksyllä ja kerran keväällä.

5. Tehdään järjestäjän toimesta vuosittain varhaiskasvatuksen henkilöstölle kysely, jossa on yksi kysymys ammatillisen keskustelun toteutumisesta. Kyselyn tulokset käsitellään johtajien ja hallinnon kehittämispalaverissa ja sovitaan mahdolliset jatkotoimenpiteet.

Inklusiivisten toimintatapojen kehittäminen ja toteuttaminen yksikössä

Inklusiivisuus toteutuu laadukkaassa pedagogisessa toiminnassa, erityispedagogisessa osaamisessa, kasvatus- ja opetushenkilöstön sitoutumisessa inklusiivisiin periaatteisiin, ympäristön muokkaamisessa lapsille sopivaksi ja yhteistyössä vanhempien ja monialaisten ammattilaisten kanssa. Jokaisella lapsella on lähtökohtaisesti oikeus omassa lapsiryhmässään toteutuvaan varhaiskasvatukseen sekä kehityksen ja oppimisen sekä hyvinvoinnin tukeen. Lapsella on kuitenkin tuen tarpeidensa mukaisesti oikeus myös varhaiskasvatukseen ja tuen toteuttamiseen pienennetyssä lapsiryhmässä (esim. lapsiryhmän pienennys, pienryhmä, integroitu ryhmä, erityisryhmä). (Ylöjärven vasu s.38)

Miten kehitätte inklusiivisia toimintatapoja ja miten ne näkyvät toiminnassa?

Keskustelemme avoimesti arjen kokemuksista ja pohdimme yhdessä, miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuu yksiköissä; onko kaikilla mahdollisuus samanlaiseen/yhdenvertaiseen toimintaan ja asioihin.

Mietimme keinoja, miten yksittäisen lapsen erityiset tarpeet huomioidaan arjessa niin, että hän tuntee olevansa osa ryhmää. Käytämme jokaisen ryhmän toiminnassa aktiivisesti erilaisia pienryhmiä. Pyrimme sanallisesti ja kuvien avulla ennakoimaan mahdollisesti haastavia kasvatustilanteita. Huomioimme oppimisympäristön esteettömyyden, mahdollistaen kaikille lapsille yhdenvertaisen tiloissa liikkumisen sekä lelujen ja tarvikkeiden helpon saatavuuden. Aikuiset ovat läsnä lasten kanssa.

Keskustelun tueksi: [reflektointityokalu inklusiivisuuden arviointiin 2019.pdf \(oph.fi\)](#)

Hyvinvointi, turvallisuus ja kestävä elämäntapa

Kestävä elämäntapa

Sosiaalisesti kestävä elämäntapa on varhaiskasvatuksessa keskeistä. Vuorovaikutus- ja tunnetaitojen oppiminen pedagogisesti suunnitelluissa toiminnoissa sekä arjen eri tilanteissa ovat olennaisia. Henkilöstön antama malli ja esimerkki ovat erityisen tärkeitä. Osallisuuden ja kuulluksi tulemisen kokemus luon hyvinvointia nyt ja myöhemmin. Lapsi voi ikätasonsa mukaan vaikuttaa arjessaan moniin asioihin.

Ylöjärvellä on käytössä kestävä elämäntavan käsikirja, joka tukee kasvattajia tiedon kartuttamisessa ja arjen toiminnoissa. Päiväkotien kestävästä kehityksestä vastaavat työntekijät pitävät keskustelua teemasta säännöllisesti yllä omissa työyhteisössään (Ylöjärven vasu s. 44)

Otetaan käyttöön [kestävän elämäntavan käsikirja](#) ja sieltä [vuosikello](#)

Liikuntakasvatus

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on innostaa lapsia liikkumaan monipuolisesti sekä kokemaan liikunnan iloa. Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin kaikkina vuodenaikoina. Ohjatun liikkumisen lisäksi huolehditaan siitä, että lapsilla on riittävästi mahdollisuuksia päivittäiseen omaehtoiseen liikuntaan sekä sisällä että ulkona. Liikuntakasvatuksen tulee olla säännöllistä, lapsilähtöistä, monipuolista ja tavoitteellista. Riittävä fyysinen aktiivisuus on tärkeää lapsen terveille kasvuille, kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. (Ylöjärven vasu s. 64)

Toimintakaudella 2024–2025 tavoitteena on tunnistaa vähän liikkuvat ja motorisesti heikkotasoiset lapset. Tunnistamisen jälkeen tiimeissä mietitään toimenpiteen näiden lasten tukemiseksi. Asia tulee ottaa puheeksi perheen kanssa ja suositella esim. kaupungin liikuntaneuvontaa: liikunnanohjaaja Leena Äikäs, etunimi.sukunimi@ylojarvi.fi tai p. 044 486 0673

Yksikköme on mukana yhdenvertaisesti liikkuen läpi varhaiskasvatuksen –hankkeessa. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on tunnistaa vähän liikkuvat ja motorisesti heikkotasoisemmat lapset. Tunnistamisen jälkeen lapsille ja heidän perheilleen kohdistetaan toimenpiteitä, jotka tukevat lapsen ja perheen liikunnallista elämäntapaa.

Hankkeessa toteutetaan mm. vähän liikkuville perheille liikuntaryhmiä päiväkotien pihossa ja liikuntakoulutukset henkilöstölle. Keväällä 2024 toteutui seminaarimatka, johon meiltä osallistui kaksi työntekijää. Nyt syksyllä 2024 oli motoristen taitojen koulutus varhaiskasvattajille, johon osallistui meiltä neljä työntekijää. Perheille järjestetään 19.9 alkaen kahdeksan kerran Tapparan ohjaama liikuntaryhmä Onnimannin pihassa.

Kannustamme perheitä liikkumaan ottamalla käyttöön liikuntalaukku, joka kiertää perheissä. Laukkuun laitetaan vinkkejä, mitä liikunnallista perheen kanssa voisi tehdä ja he voivat laittaa kuvan oman ryhmän padlet seinälle perheen liikuntahetkestä. Tiedotetaan perheitä alueella olevista mahdollisista liikuntaharrastuksista. Järjestämme perheille liikunnallista rataa muutaman kerran vuodessa päiväkodin

pihaan/metsään hakutilanteeseen. Panostetaan edelleen liikuntavälineiden käyttöön myös ryhmissä sekä unipolkuihin.

Yksikön oppimisympäristöt ja niihin liittyvät toimintaperiaatteet

Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään suunnitelmallisesti monipuolisia oppimisympäristöjä. Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät toimintaperiaatteet sekä mahdolliset muut yhteistyötahot kirjataan toimintasuunnitelmaan. Toimintasuunnitelmaan kirjattuja oppimisympäristöön liittyviä asioita ja niiden toteutumista arvioidaan ja kehitetään vuosittaisen itsearvioinnin yhteydessä. Oppimisympäristöjen arviointia ja kehittämistä tehdään yhdessä lasten ja huoltajien kanssa sekä vertaisarvioinnin keinoin. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ilmoittaa epäkohdista yksikön johtajalle. Oppimisympäristöjen kehittämistä toteutetaan yhdessä Ylöjärven kaupungin tekniikka- ja ympäristöosaston kanssa. (Ylöjärven vasu s. 46)

Miten arvioitte ja kehitätte pedagogisia oppimisympäristöjä huoltajien ja yhteistyökumppanien kanssa? (Lapset arvioivat ryhmän toimintasuunnitelmassa)

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksen panostetaan aloituskeskusteluihin ja tutustumiskäynteihin niin, että huoltajat pääsevät tutustumaan pedagogisiin oppimisympäristöihin ja että koko perheelle tulee tervetullut olo. Huoltajia tiedotetaan oppimisympäristöjen muokkaamisesta toimintakauden aikana mm. Padletissa. Vasukeskusteluissa kannustetaan huoltajia siihen, että he kertoisivat henkilöstölle mitä lapset puhuvat kotona. Jos lapsi esimerkiksi puhuu kotona, ettei päiväkodissa ole kavereita, niin osataan paremmin kiinnittää tähän huomiota sosiaalisen oppimisympäristön osalta. Yhteistyössä huoltajien kanssa saadaan esimerkiksi alle kolmevuotiaiden kiinnostuksen kohteita selville ja näin voidaan huomioida niitä oppimisympäristöä kehittäessä.

Vanhempainyhdistykset hankkivat taloihin lasten ja henkilökunnan toiveiden mukaan leluja tai muuta oppimisympäristön kehittämiseen tarvittavaa materiaalia. Kirjastosta toimitetaan joka kuukausi Onnimanniin kirjalaatikko joka ryhmään lasten käyttöön. Kultakylä ja eskari käy yhdessä lasten kanssa Viljakkalan kirjastosta lainaamassa kirjoja päiväkodille ja eskariin. Tänä syksynä on kokeilussa Onnimannissa kirjaston toimittama eteiskirjasto, josta perheet saavat lainata kirjoja kotiin.

Tukipalveluiden kanssa tehdään yhteistyötä, että pedagoginen oppimisympäristö pysyy siistinä ja turvallisena. Jokaisen työntekijän on huolehdittava, että oppimisympäristö pysyy turvallisena. Kaikki ovat velvollisia ilmoittamaan kiinteistöhuollolle epäkohdista, joita huomaa ympäristössä sisällä tai ulkona.

Yksikön omat tavoitteet / kehityskohteet

Ammatillisen keskustelun lisääminen ja osaamisen jakaminen

Yhteistyö varhaiskasvatuksessa

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Luottamuksen pohja huoltajien kanssa luodaan päivittäisessä vuorovaikutuksessa. Varhaiskasvatuksen henkilöstö kannustaa huoltajia osallistumaan yhteiseen suunnitteluun ja arviointiin sekä tukee huoltajia keskinäisessä verkostoitumisessa. Tulevaisuudessa nostamme säännöllisin välein pedagogisesti tärkeitä aihealueita arjen vuorovaikutustilanteisiin ns. ovensuukeskusteluihin. Saamaamme tietoa hyödynnetään toiminnan ja toimintaympäristön suunnittelussa. (Ylöjärven vasu s. 48)

Asiakaskokemuskyselystä noussut yksikön kehittämiskohde

Ylläpidämme kyselystä nousseita vahvuuksiamme ja kehitämme seuraavia asioita eri taloissa:

Kultakylän päiväkoti

vahvuudet: Lämmin ilmapiiri, lapsen osallisuus, tiedottaminen

kehitämme: Tehdään näkyväksi huoltajille digitaalinen toiminta lasten arjessa

Onnimannin päiväkoti

vahvuudet: Ilmapiiri, yhteistyö ja vuorovaikutus huoltajien kanssa, kaveri- ja tunnetaitojen tukeminen

kehitämme: Tehdään näkyvämmäksi lapsen osallisuus arjessa sekä digitaalinen toiminta

Viljakkalan esiopetus

vahvuudet: Tiedottaminen toiminnan sisällöistä ja päivän kuulumisista, yhteistyö huoltajien kanssa

kehitämme: Tehdään näkyvämmäksi huoltajille digitaalinen toiminta lasten arjessa

Koko yksikön yhteisenä kehittämistavoitteena meillä on tehdä huoltajille digitaalinen toiminta näkyvämmäksi ja saada huoltajat käymään aktiivisemmin ryhmien Padletissa.

Monialainen yhteistyö

Varhaiskasvatus toimii yhteistyössä lapsiperheiden sosiaalityön, lastensuojelun, neuvolapalvelujen, lasten ja nuorten erityispalveluiden, terveyspalvelujen, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kanssa sekä hallinnon että käytännön toiminnan tasolla. Muita yhteistyötahoja ovat mm. eri uskontokunnat ja yhdistykset. Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehtävä yhteistyö koostuu ohjauksesta ja valvonnasta sekä yhteistyötapaamisista (Ylöjärven vasu s.50)

Varhaiskasvatusyksiköt tekevät aktiivista monialaista yhteistyötä. Henkilöstö ohjaa asiakasperheitä palvelujen piiriin perheen tarpeiden mukaisesti.

Mitä yhteistyötä teette alueen lapsi- ja perhepalvelujen kanssa?

- [Tutustukaa Pirkanmaan hyvinvointialueen lasten ja perheiden palveluihin](#)

Olemme velvollisia olemaan yhteydessä matalalla kynnyksellä lastensuojeluun, jos havaitsemme epäkohtia lasten kohtelussa tai turvallisuudessa. Teemme yhteistyötä sekä Viljakkalan että Hämeenkyrön neuvoloiden kanssa, joiden asiakkaita perheemme ovat. 12.9. Pedatiimissä kävi Ilkka Rakennus Nopeasta perhetyöstä kertomassa heidän toiminnastaan. Kerromme vanhemmille matalan kynnyksen palvelusta. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on tarvittaessa yhteydessä perhekeskuksen toimijoihin. Teemme myös yhteistyötä paikallisten urheiluseurojen kanssa yhteisten tapahtumien yhteydessä.

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Ylöjärven varhaiskasvatustyöyksiköiden suunnittelukäytännöt, palaverikäytännöt ja työryhmät

Ylöjärven varhaiskasvatustyöyksiköissä opettajat kokoontuvat viikoittain pedatiimiin, johon mahdollisuuksien mukaan osallistuu myös lastenhoitajia. Pedatiimissä suunnitellaan, arvioidaan ja kehitetään varhaiskasvatuksen yhteisen pedagogisen vuosikellon mukaisia asioita. Pedatiimien lisäksi yksiköissä järjestetään lapsiryhmäkohtaisia tiimipalavereita sekä lastenhoitajien omia kehittämispalavereita. Toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa mahdollistetaan lasten ja huoltajien osallisuus.

Pedagogisen tiimin vuosikello [Pedagogisen tiimin vk3 \(1\).docx \(sharepoint.com\)](#)

Pedagoginen dokumentointi

Henkilöstö toteuttaa yhdessä lasten kanssa digitaalisin menetelmin monipuolista pedagogista dokumentointia. Lapset ovat osallisina dokumentoinnissa esimerkiksi videoimalla, valokuvaamalla tai äänittämällä itse. Erilaisia talletettuja dokumentteja käydään läpi myöhemmin lasten kanssa, tiimipalavereissa sekä huoltajien tapaamisissa kuten vasukeskusteluissa. Digitaalisia dokumentteja hyödynnetään pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Digitaalista dokumentointia voidaan hyödyntää myös tukea tarvitsevien lasten moniammatillisessa yhteistyössä muun muassa videomateriaalia käyttäen. (Ylöjärven vasu s. 53)

Miten hyödynnätte digitaalisia menetelmiä pedagogisessa dokumentoinnissa?

Jokaisella ryhmällä on oma Padlet seinä, jossa avataan kuvien ja tekstein ryhmän toiminnan pedagogiikkaa huoltajille. Huoltajille tehdään näkyväksi lasten arkea, pedagogista sisältöä ja menetelmiä ja näin huoltajat pääsevät osaksi lapsen varhaiskasvatusarkea.

Huoltajien kanssa viestitään eVakan kautta lapsen arkeen liittyvistä asioista sekä lapsen ryhmän että päiväkodin yhteisistä asioista. Päivittäin kirjataan eVakaan muistiin lapsen päivän kulusta ja ryhmän toiminnasta tärkeimpiä asioita, joita kerrotaan hakutilanteessa huoltajille.

Lapset ovat osallisena dokumentoinnissa mm. videoimalla ja valokuvaamalla tabletilla tai puhelimella (esim. videoidaan jumppahetkeä, jota käytetään lasten taitojen havainnointiin). Myös henkilöstö valokuvaa, videoi ja äänittää lasten arkea ja toimintaa, jota voidaan käyttää hyödyksi arvioinnissa.

Oppimisen alueet

Minä ja meidän yhteisömmme

Katsomuskasvatus

Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja muut katsomukset. Lasten kanssa voidaan tarkastella myös laajemmin uskontoja ja katsomuksia. Vastaavasti tarkastellaan uskonnottomuutta. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Lasten kanssa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin. Luontevia tapoja tarkastella katsomuksia ovat esimerkiksi vuodenvuorokierroon liittyvät juhlat ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet, kuten pukeutuminen tai ruokailu. Lasten ihmettelylelle annetaan tilaa, ja heidän kanssaan pohditaan heitä askarruttavia elämänskysymyksiä. Katsomuskasvatuksessa tehdään yhteistyötä huoltajien kanssa kunkin perheen taustaa, katsomuksia ja arvoja kuullen ja kunnioittaen. Katsomuskasvatus tukee muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (Ylöjärven vasu s. 61).

Varhaiskasvatuksen henkilöstö vastaa toimipaikoissaan toteutettavasta katsomuskasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatukseen ei kuulu minkään uskonnon tai katsomuksen opetusta. Voimme tehdä yhteistyötä Ylöjärven seurakunnan kanssa ja muiden katsomuksellisten ja uskonnollisten yhteisöjen kanssa. Ylöjärven seurakunnan kanssa on yhdessä työstetty tukimateriaalia henkilöstölle, materiaali ohjaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä toteuttamaan katsomuskasvatusta vasun linjaamalla tavalla. Työyhteisön yhteinen ymmärrys erilaisiin katsomuksiin tuo henkilöstölle varmuutta ja rohkeutta avata katsomuskasvatusta ja siihen liittyvää pedagogista toimintaa huoltajille. Katsomuskasvatuksessa lapsille annetaan mahdollisuus saada tietoa katsomuksista oma ikä- ja kehitystaso huomioon ottaen. Katsomuskasvatuksessa lapset saavat myös harjoittaa oikeuttaan ilmaista omia katsomuksellisia pohdintoja, kysyä ja kyseenalaistaa.

[Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

[Katsomuskasvatuksen toteuttaminen \(henkilöstö\).](#)

[Huoltajille tietoa katsomuskasvatuksesta](#)

Miten toteutatte katsomuskasvatusta?

Katsomuskasvatus kuuluu varhaiskasvatuksen jokapäiväiseen arkeen esim. tapakulttuuri. Toiminnassa huomioimme vuodenvuorokierroon liittyvät juhlat, perinteet ja tapahtumat sekä päivittäiset tilanteet. Tutustumme lapsiryhmässä mahdollisesti oleviin eri uskontoihin ja katsomuksiin.

Miten ja missä katsomuskasvatus otetaan puheeksi tai tiedotetaan huoltajille?

Katsomuskasvatuksesta keskustellaan huoltajien kanssa vasukeskusteluiden yhteydessä.

Katsomuskasvatuksen toteuttamisen korit-tiedote laitetaan ryhmien eteisiin, mistä huoltajat voivat siihen tutustua halutessaan tarkemmin.

Mikäli toimintakauden aikana järjestetään uskonnollisia tilaisuuksia, tiedotamme tilaisuuden sisällöstä huoltajia. Samalla kysymme luvan huoltajilta lapsen osallistumiseen. Jos huoltaja ei halua lapsen osallistuvan, niin järjestämme mahdollisimman samankaltaista vaihtoehtoista toimintaa, jonka sisällöstä myös tiedotamme huoltajia.

Millaista yhteistyötä teette katsomuskasvatukseen liittyen?

Hyödynnämme toimintakauden aikana seurakunnan tarjoamia yhteistyömuotoja /mahdollisuuksia; esim. katsomuskasvatuksen toimintatuokioita. Viljakkalan Kirkko ja hautausmaa ovat oppimisympäristöjä, joihin mahdollisuuksien mukaan järjestämme yleissivistäviä tutustumisretkiä (kirkkorakennus, taide, musiikki ja erilaiset ammatit). Osallistumme mahdollisuuksien mukaan srk:n järjestämiin koulutuksiin ja lasten retkiin

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tukee ryhmien laadukasta peruspedagogiikkaa ja on mukana yleisen, tehostetun sekä erityisen tuen prosesseissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee lapsiryhmissä toteuttaen kolmitasoista tukea yhdessä henkilöstön kanssa samalla konsultoiden ja ohjaten heitä tukeen liittyvissä asioissa. Lapsiryhmien muodostaminen tehdään yhteistyössä varhaiskasvatussyksikön johtajan, varhaiskasvatuksen erityisopettajan ja lapsiryhmän henkilöstön kanssa. Koko varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu tuen toteuttamiseen ja kaikilla on vastuu siitä.

Varhaiskasvatussyksikön johtaja huolehtii, että tukea tarvitsevan lapsen kanssa työskentelevä henkilöstö sitoutuu käyttämään erityisopettajan kanssa sovittuja tuen menetelmiä ja arvioimaan niiden vaikutusta lapsen kehitykseen ja oppimiseen yhdessä lapsen ja huoltajien kanssa. Henkilöstön tuen osaamista lisätään tarvittaessa koulutuksilla ja työssä oppimista ohjaamalla. (Ylöjärven vasu s.73)

Miten vastuut tuen suunnittelussa, arvioinnissa ja kehittämisessä yksikössänne jakautuvat?

- Ryhmän varhaiskasvatuksen opettaja vastaa tuen suunnittelusta, arvioinnista ja kehittämisestä yhdessä varhaiskasvatuksen erityisopettajan kanssa.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on helposti tavoitettavissa henkilökunnan konsultaatioita varten ja hänen läsnäolonsa eri yksiköissä on kaikkien tiedossa.
- Tuen toteuttamisesta vastaa koko ryhmän henkilöstö.

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen

Ylöjärven varhaiskasvatuksen kehittäminen tapahtuu säännöllisen arvioinnin ja henkilöstön keskinäisen sekä lasten ja huoltajien kanssa käydyn vuoropuhelun kautta. (Ylöjärven vasu s. 91)

Ylöjärven varhaiskasvatuksessa arvioidaan yksikön toimintasuunnitelmaa, ryhmäkohtaista toimintasuunnitelmaa ja lapsikohtaista varhaiskasvatussuunnitelmaa itsearvioinnin, kyselyjen ja keskustelun keinoin. Itsearviointia toteutetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti Varhaiskasvatuksen laadun perusteet ja suositukset -asiakirjan ohjeistuksen mukaisesti. Lisäksi arvioinnissa hyödynnetään erilaisia dokumentteja. Lapsille tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia ajatustensa ja mielipiteidensä esittämiseen. Huoltajille järjestetään säännöllisesti tilaisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. (Ylöjärven vasu, s. 92)

Ylöjärven varhaiskasvatusyksiköissä toimintaa arvioidaan Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) ohjeiden mukaisesti mm. digitaalisen laadunarviointimenetelmä Valssin avulla. Lapset arvioivat varhaiskasvatussuunnitelman mukaista toimintaa ryhmissä mm. laatupelin avulla.

Toimintasuunnitelmaa arvioidaan pedatiimin vuosikellon mukaisesti varhaiskasvatusyksikön johtajien ja henkilöstön välisillä keskusteluilla ja itsearvioimalla. Arvioinnin perusteella valitaan yksikön toiminnan kehittämiskohteet.

Alkuvuodesta ja kevätkauden päätteeksi arvioidaan hallinnon ja yksikön johtajien kehittämiskokouksissa, miten toimintasuunnitelman tavoitteet ovat toteutuneet ja sovitaan mahdolliset kehittämiskohteet.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin periaatteella huoltajien kanssa.

Asiakkailla tehdään yksikkökohtainen kysely ajankohtaisista asioista vähintään kerran vuodessa. Huoltajille järjestetään mahdollisuus yhteisiin keskusteluihin ja pohdintoihin.

Pedagogiset vastuut yksikössä

S2 ja Kulta-ryhmä: Heini Virtanen

Kulttuurikude-ryhmä: Minna Piittala, Anna-Mari Kiviniemi ja Milla Luusalo

Liikunta: Johanna Porrassalmi, Sinikka Kulmala ja Milla Luusalo

Kestävä kehitys: Päivi Haanpää, Hanna Väinä, Sirpa Rintala ja Liisa Arvonon

Digi: Susanna Välimäki, Anna-Mari Kiviniemi, Heidi Paulaniemi ja Annika Ilomäki

Varhaiskasvatus

Katsomuskasvatus: Heidi Paulaniemi